

**EUROPOS TEISĖS DEPARTAMENTAS
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJOS**

Biudžetinė įstaiga, Vilniaus g. 23-7A, LT-01402 Vilnius, tel. 8 706 63 687, faks. 8 706 63 679,
el. p. etd@etd.lt. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188600362

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai

2014-07-01

Nr. NR-555

į 2014-05-14

Nr. 2-1966(17-3)

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO
ATITIKTIES EUROPOS SĄJUNGOS TEISEI**

Išnagrinėję Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos pateiktus derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl nacionalinės elektroninių siuntų pristatymo, naudojant pašto tinklą, informacinės sistemos nuostatų patvirtinimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas) ir Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro įsakymo „Dėl Nacionalinės elektroninių siuntų pristatymo, naudojant pašto tinklą, informacinės sistemos saugos nuostatų patvirtinimo“ projektą (toliau kartu – Projektai), teikiame pastabų ir pasiūlymų:

Dėl išimtinių teisių suteikimo

(1) Projektais akcinei bendrovei Lietuvos paštas (toliau – Lietuvos paštas) suteikiama išimtinė teisė teikti elektroninių siuntų pristatymo paslaugas per Nacionalinę elektroninių siuntų pristatymo, naudojant pašto tinklą, informacinę sistemą (toliau – Pristatymo sistema). Toks reglamentavimas diskutuotinas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) nuostatų, reglamentuojančių įsisteigimo ir paslaugų teikimo laisvės ir įtvirtinančių konkurencijos taisykles, prasme.

(2) Įsisteigimo ir paslaugų teikimo laisvės. Laisvas asmenų judėjimas, kurio vienas iš sudėtinių elementų yra teisė įsisteigti, bei laisvė teikti paslaugas yra dvi iš keturių judėjimo laisvių, kuriomis pagrįsta vidaus rinka. Todėl šias laisves įtvirtinančių taisyklių valstybės narės turi laikytis nepriklausomai nuo to, kurioje tarpvalstybinį elementą turinčioje srityje jos veikia, taigi ir įgyvendindamos informacinės visuomenės politikos tikslus ar suteikdamos išimtines teises.

(3) Įsisteigimo laisvės apribojimų draudimas įtvirtintas SESV 49 straipsnyje¹, o laisvės teikti paslaugas – SESV 56 straipsnyje². Nuo šių įsisteigimo ir paslaugų judėjimo laisvę įtvirtinančių taisyklių galima nukrypti tik remiantis SESV 52 straipsnyje aiškiai numatytais

¹ SESV 49 straipsnyje nurodoma, kad uždraudžiami vienos valstybės narės nacionalinių subjektų įsisteigimo kitos valstybės narės teritorijoje apribojimai bei apribojimai vienos valstybės narės nacionaliniams subjektams, įsisteigusiems kitos valstybės narės teritorijoje, steigti atstovybės, padalinius ar dukterines bendroves.

² SESV 56 straipsnyje nurodoma, kad uždraudžiami laisvės teikti paslaugas apribojimai, taikomi valstybių narių nacionaliniams subjektams, kurie yra įsisteigę kitoje valstybėje narėje negu valstybė, kurios subjektu yra asmuo, kuriam tos paslaugos teikiamos.

nukrypti leidžiančiomis nuostatomis – viešosios tvarkos, visuomenės saugumo ir visuomenės sveikatos – arba privalomaisiais bendrojo intereso pagrindais³ pagal Teisingumo Teismo praktiką.

(4) Pažymėtina, kad nacionalinės nuostatos, kuriomis *teisė teikti tam tikras paslaugas suteikiama išimtinai vienam subjektui*, yra minėtų įsisteigimo laisvės ir laisvės teikti paslaugas apribojimas. Tai savo praktikoje yra ne kartą pripažinęs ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (toliau – Teisingumo Teismas).⁴ Spręsdamas dėl tokių apribojimų suderinamumo su Europos Sąjungos teise, Teisingumo Teismas nagrinėjo, ar jie gali būti pateisinti minėtomis nukrypti leidžiančiomis nuostatomis ar bendrojo intereso pagrindais. Teisingumo Teismas taip pat yra pakartotinai pažymėjęs, kad valstybių narių nustatyti pagrindinių judėjimo laisvių apribojimai turi atitikti bendruosius teisės principus, visų pirma Teisingumo Teismo praktikoje nustatytus proporcingumo principo reikalavimus (tokie apribojimai turi būti *tinkami* tikslui, kurio jais siekiama, įgyvendinti ir *neturi viršyti* to, kas būtina jam pasiekti).⁵

(5) Atsižvelgdami į tai, pažymime, kad Projektų nuostatos, kuriomis Lietuvos paštui suteikiama išimtinė teisė, galėtų būti laikomos suderinamomis su paslaugų teikimo ir įsisteigimo laisvę reglamentuojančiomis SESV nuostatomis tik tuo atveju, jei toks išimtinės teisės suteikimas galėtų būti pateisinimas (viešosios tvarkos, visuomenės saugumo, visuomenės sveikatos tikslais ar tam tikru bendrojo intereso pagrindu) ir juo nebūtų pažeidžiamas proporcingumo principas. Projektuose bei jų lydimuosiuose dokumentuose nurodoma, kad Projektų tikslas – elektroninių siuntų pristatymas informacinių ir ryšių technologijų priemonėmis – yra valstybės interesas, užtikrinantis informacinės visuomenės plėtrą visose valstybės veiklos srityse. Vis dėlto, *nėra nurodyta argumentų*, pagrindžiančių, kodėl šis valstybės interesas galėtų būti tinkamai įgyvendinamas *tik tuo atveju*, jei elektroninių siuntų pristatymo paslaugas per Pristatymo sistemą teiktų būtent Lietuvos paštas. *Nėra aišku, kodėl kitiems ūkio subjektams teikiant analogiškas paslaugas toks interesas nebūtų užtikrintas*. Pažymime, kad nesant tokių argumentų, Projektai kelia pagrįstų abejonų dėl suderinamumo su paslaugų ir įsisteigimo laisvės įtvirtinančiomis SESV nuostatomis.

(6) Dėl konkurencijos taisyklių. Sprendžiant dėl Projektų suderinamumo su ES konkurencijos teise, visų pirma turėtų būti atsižvelgiama į SESV 106 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatas.

(7) SESV 106 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad reguliuojant su valstybės įmonėmis ar įmonėmis, kurioms valstybė suteikia specialias ar išimtinės teises, susijusius klausimus valstybės narėms yra draudžiama priimti naujus ar palikti galiojančius teisės aktus, kurie prieštarauja Sutarčių nuostatomis, ypač SESV 18 (diskriminacijos dėl pilietybės draudimas) ir 101-109 straipsniams (konkurencijos taisyklės). Pastarieji SESV 106 straipsnio 1 dalyje nurodomi straipsniai yra tik pavyzdiniai, todėl iš esmės ši nuostata taikytina, kai reglamentuodama minėtų įmonių veiklą valstybė narė pažeidžia ir bet kurią kitą iš Sutartyse įtvirtintų normų, *inter alia* laisvą asmenų ar paslaugų judėjimą įtvirtinančias taisykles.

(8) Taigi SESV 106 straipsnio 1 dalimi valstybei *per se* nėra draudžiama suteikti išimtinės teises ūkio subjektams, tačiau reikalaujama, kad tokiais atvejais būtų užtikrinta atitiktis Sutarčių nuostatomis. Teisingumo Teismas savo praktikoje yra pakartotinai nurodęs, kad SESV 106 straipsnio 1 dalyje nurodytos išimtinės teisės suteikimas pats savaime nėra

³ Privalomaisiais bendrojo intereso pagrindais Teisingumo Teismas yra pripažinęs, pavyzdžiui, viešosios sveikatos apsaugą, vartotojų apsaugą, mokesčių priežiūros veiksmingumą, komercinių sandorių sąžiningumą, aplinkos apsaugą, eismo saugumą ir pan.

⁴ 2010 m. birželio 3 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Sporting Exchange*, C-203/08, 24 p.; 2010 m. birželio 3 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Ladbrokes Betting*, C-258/08, 16 p.

⁵ 1989 m. gruodžio 5 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Komisija prieš Italiją*, C-3/88, 15 p.; 1999 m. sausio 19 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Calfa*, C-348/96, 23 p.; 2001 m. vasario 1 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Mac Quen ir kt.*, C-108/96, 31 p.; 2002 m. lapkričio 26 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Oteiza Olazabal*, C-100/01, 43 p.

nesuderinamas su SESV 102 straipsniu.⁶ Tačiau šie straipsniai būtų pažeisti, jei naudojantis ta išimtinė teise nebūtų galima išvengti piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi⁷ arba jei dėl šių teisių suteikimo gali susidaryti situacija, kai ūkio subjektas ja piktnaudžiaus (angl. *undertaking is induced to commit such abuses*)⁸. Taigi išimtinių teisių suteikimas būtų suderinamas su minėtomis SESV nuostatomis tik tuo atveju, jei nesusidarytų nei viena iš pastarajame sakinyje nurodytų situacijų. Atsižvelgdamas į tai, kad *išimtinių teisių suteikimas paprastai suponuoja bent vienos iš minėtų situacijų atsiradimą* ar kitos Sutartyse įtvirtintos taisyklės pažeidimą, Teisingumo Teismas vėlesnėje savo praktikoje jį laiko *prima facie* SESV 106 straipsnio 1 dalį *pažeidimo įrodymu* ir nagrinėja klausimą, ar konkrečiu atveju jis gali būti pateisinamas.⁹

(9) Atsižvelgiant į minėtą Teisingumo Teismo praktiką, Projektuose numatytos išimtinės teisės suteikimas Lietuvos paštui *laikytinas* SESV 106 straipsnio 1 dalies *pažeidimu*. Taigi tokia nuostata galėtų būti pripažinta *suderinama su Sutartimis tik tuo atveju, jei būtų nustatyta, kad egzistuoja bendrasis ar specialusis tokio pažeidimo pateisinimo pagrindas*.

(10) Pažymėtina, kad *bendrasis* SESV 106 straipsnio 1 dalyje įtvirtintos taisyklės nesilaikymą *pateisiantis pagrindas* yra numatytas SESV 106 straipsnio 2 dalyje. Jis gali būti taikomas nepriklausomai nuo to, kuriai Sutarčių nuostatai, kaip numatyta SESV 106 straipsnio 1 dalyje, prieštarauja išimtinių teisių suteikimas. Tuo tarpu sprendžiant dėl *specialiųjų pateisinimo pagrindų* galimumo, reikia patikrinti, ar netaikytinos Sutartyse numatytos bei Teisingumo Teismo praktikoje įtvirtintos išimtys taisyklei, kurią galimai pažeidžia išimtinių teisių suteikimas.¹⁰ Jeigu galima remtis šiomis išimtimis, SESV 106 straipsnio 1 dalis negali būti taikoma.

(11) Taigi sprendžiant dėl *specialiųjų pateisinimo pagrindų* egzistavimo visų pirma reikėtų nustatyti, kurias Sutarčių nuostatas galimai pažeidžia išimtinių teisių suteikimas. Kaip jau minėta, tiek, kiek tai susiję su Projektais suteikiamomis išimtinėmis teisėmis, abejonių kyla dėl atitikties SESV 49 ir 56 straipsniams, įtvirtinantiems laisvo paslaugų judėjimo ir įsisteigimo laisves. Taigi šiuo atveju būtų galima pritaikyti specialųjį SESV 106 straipsnio 1 dalies pažeidimo pateisinimo pagrindą tik tuo atveju, jei išimtinių teisių suteikimas Lietuvos paštui galėtų būti pateisinamas SESV 52 straipsnio 1 dalyje numatytais nukrypti leidžiančiomis nuostatomis ar Teisingumo Teismo nurodytais privalomojo bendrojo intereso pagrindais.¹¹ Vis dėlto, kaip jau minėta šios išvados 5 punkte, nei iš Projektų nuostatų, nei iš jų lydimųjų dokumentų, mūsų nuomone, negalima identifikuoti priežasčių, dėl kurių šiuo atveju galėtų būti pritaikytas bent vienas pateisinimo pagrindas. Iš to seka, kad SESV 106 straipsnio 1 dalies galimas pažeidimas šiuo atveju *negalėtų būti pateisintas specialiuoju pateisinimo pagrindu*.

(12) Kaip jau minėta, *bendrasis* SESV 106 straipsnio 1 dalies netaikymo *pagrindas* įtvirtintas šio straipsnio 2 dalyje. Joje numatyta, kad įmonėms, kurioms yra patikėta teikti bendros ekonominės svarbos paslaugas, arba pajamų gaunančioms monopolinėms įmonėms Sutartyse nustatytos taisyklės, ypač konkurencijos taisyklės, yra taikomos, jei jų taikymas nei teisiškai, nei faktiškai netrukdo atlikti joms patikėtų specialių uždavinių. SESV 106 straipsnio 2 dalyje taip pat

⁶ 1985 m. spalio 3 d. Teisingumo Teismo sprendimo *CBEM*, C-311/84, 17 p.; 1991 m. balandžio 23 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Höfner*, C-41/90, 29 p.; 1991 m. gruodžio 10 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Merci*, C-179/90, 16 p.

⁷ 1991 m. balandžio 23 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Höfner*, C-41/90, 29 p.; 1991 m. gruodžio 10 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Merci*, C-179/90, 17 p.

⁸ 1991 m. birželio 18 d. Teisingumo Teismo sprendimas *ERT*, C-260/89 37 p.; 1991 m. gruodžio 10 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Merci*, C-179/90, 17 p.

⁹ 2001 m. gegužės 17 d. Teisingumo Teismo sprendimas *TNT Traco*, C-340/99; 2001 m. spalio 25 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Ambulanz Glöckner*, C-475/99.

¹⁰ Pavyzdžiui, įsisteigimo ir paslaugų judėjimo laisvių atveju reikia patikrinti, ar netaikytinos SESV 52 straipsnio 1 dalyje numatytos nukrypti leidžiančiomis nuostatos bei Teisingumo Teismo nurodyti privalomojo bendrojo intereso pagrindai; valstybės pagalbos atveju – ar netaikomos 107 straipsnio 2 ir 3 dalyje numatytos išimtys.

¹¹ Žr. šios išvados 3 punktą.

nurodoma, kad taikant šią išimtį, prekybos plėtojimui neturi būti daroma tokio poveikio, kuris prieštarautų Sąjungos interesams.

(13) Siekiant nustatyti, ar Projekte numatytu išimtinių teisių suteikimo atveju *ši išimtis gali būti taikoma* iš esmės reikia patikrinti, ar nagrinėjama situacija *atitinka tris kriterijus*. *Pirma*, ar ūkio subjektui buvo patikėta teikti bendros ekonominės svarbos paslaugas. *Antra*, ar Sutartyse nustatytos taisyklės teisiškai ar faktiškai trukdo ūkio subjektui įgyvendinti jam pavestas užduotis. Ir *trečia*, ar pritaikius šią išimtį prekybos plėtojimui nebus daromas Sąjungos interesus pažeidžiantis poveikis.

(14) Dėl *pirmojo* iš minėtų kriterijų, pažymėtina, kad apibrėžti bendros ekonominės svarbos paslaugas yra palikta valstybėms narėms.¹² Vis dėlto, jos nėra visiškai laisvos tai padaryti: *gairės*, kaip ši sąvoka turėtų būti suprantama, pateikiamos Sutartyse bei Teisingumo Teismo praktikoje.¹³

(15) Teisingumo Teismas šiuo klausimu nurodo, kad valstybės narės, sprendamos, kurios paslaugos priskirtinos bendros ekonominės svarbos paslaugoms, turi plačią diskreciją. Vis dėlto, ši diskrecija *negali būti* įgyvendinama neribotai, vien tik *siekiant, kad konkrečiam sektoriui nebūtų taikomos konkurencijos taisyklės*. Iš esmės bendros ekonominės svarbos paslaugų teikimui turi būti būdingas bendras arba viešas interesas. Nebūtina, kad šios paslaugos būtų visuotinės (universalios) siaurąja šios sąvokos prasme, kad jos būtų nemokamos ar kad būtų teikiamos neatsižvelgiant į ekonominį naudingumą. Vis dėlto, šios paslaugos turi būti privalomo pobūdžio, t. y. ūkio subjektas turi jas teikti kiekvienam to prašančiam asmeniui.

(16) Atsižvelgiant į plačią valstybėms narėms šiuo klausimu suteiktą diskreciją ir Projektų lydimuosiuose dokumentuose pateiktą pagrindimą, manytume, jog tol, kol Teisingumo Teismas nėra nusprendęs kitaip, paslaugos, kurias teikti išimtinė teisė pagal Projektus suteikiama Lietuvos paštui, galėtų būti laikomos bendros ekonominės svarbos paslaugomis.

(17) *Antrąjį* iš minėtų SESV 106 straipsnio 2 dalies taikymo kriterijų Teisingumo Teismas ankstyvojoje savo praktikoje aiškino siaurai, nurodydamas, kad remiantis SESV 106 straipsnio 2 dalimi ES konkurencijos taisyklės gali būti netaikomos tik tais atvejais, kai jų taikymas bendros ekonominės svarbos paslaugų teikimą padaro neįmanomu.¹⁴ Tačiau vėlesnėje Teisingumo Teismo praktikoje buvo laikomasi platesnio požiūrio, jog šiuo atveju pakanka, kad *Sutarties nuostatų taikymas teisiškai ar faktiškai ūkio subjektui trukdytų vykdyti jam patiktus specialius įpareigojimus*.¹⁵ Taigi nėra būtina, kad ūkio subjekto veiklos tęstinumui kiltų pavojus. Pakanka, kad išimtinės teisės būtų reikalingos tam, kad ūkio subjektas galėtų teikti bendros ekonominės svarbos paslaugas ekonomiškai priimtinomis sąlygomis. Vis dėlto, pažymėtina, kad Teisingumo Teismas antrąjį iš nurodytų kriterijų savo praktikoje nagrinėja itin atidžiai¹⁶ ir yra ne kartą konstatavęs, kad šis kriterijus nėra tenkinamas.¹⁷

(18) Vertindami Projektus Lietuvos paštui suteikiamų išimtinių teisių atitiktį šiam kriterijui ir atsižvelgdami į Projektų lydimuosius dokumentus, pažymime, kad mūsų nuomone, *nėra*

¹² Vis dėlto, pažymėtina, kad Komisija yra priėmusi Baltąją knygą dėl bendro intereso paslaugų (KOM(2004)374 galutinis). Taip pat atkreiptinas dėmesys į tai, kad 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje 17 straipsnio 1 dalies punkte kaip priskirtinos bendrų ekonominių interesų paslaugoms yra nurodytos tik tos pašto sektoriaus paslaugos, kurioms taikoma 1997 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 97/67/EB dėl Bendrijos pašto paslaugų vidaus rinkos plėtros bendrųjų taisyklių ir paslaugų kokybės gerinimo.

¹³ 2005 m. rugsėjo 17 d. Bendrojo Teismo nutartis *Bieffe*, T-298/03; 2008 m. spalio 22 d. Bendrojo Teismo sprendimas *TV2/Danmark*, T-309, T-317, T-329 ir T-336/04.

¹⁴ 1974 m. balandžio 30 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Sacchi*, C-155/73; 1985 m. spalio 3 d. Teisingumo Teismo sprendimas *CBEM*, C-311/84; 1991 m. gruodžio 13 d. Teisingumo Teismo sprendimas *RTT*, C-18/88, 22 p.

¹⁵ 1997 m. spalio 23 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Komisija prieš Nyderlandus*, C-157/94; 2005 m. gegužės 31 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Hanner*, C-438/02, 47 p.

¹⁶ 1989 m. balandžio 11 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Ahmed*, C-66/86, 56 p.

¹⁷ 1985 m. kovo 20 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Italija prieš Komisiją*, C-41/83, 33 p.; 1991 m. gruodžio 10 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Merci*, C-179/90, 27 p.

pagrindų teigti, jog įsisteigimo ir paslaugų teikimo laisvių ir konkurencijos taisyklių taikymas Projektų reguliavimo srityje galėtų teisiškai ar faktiškai trukdyti teikti paslaugas per Pristatymo sistemą ar kad taikant šias ES teisės nuostatas tokios paslaugos negalėtų būti teikiamos ekonomiškai priimtinais sąlygomis.

(19) Trečiuoju kriterijumi siekiama, kad naudodamasi SESV 106 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta išimtimi valstybės narės nepažeistų Sąjungos interesų prekybos plėtojimo srityje. Atsižvelgiant į tai, kad elektroninių siuntų pristatymo paslaugomis naudotis ir jas teikti Lietuvos Respublikoje gali tiek Lietuvos ūkio subjektai, tiek ir Sutartyse įtvirtintomis laisvėmis pasinaudoję kitų valstybių narių ūkio subjektai, Projektų nuostatos neginčijamai gali turėti įtakos Sąjungos valstybių narių tarpusavio prekybai. Vis dėlto, nustatyti, ar tokia įtaka pažeistų Sąjungos interesus prekybos srityje galima būtų tik atlikus išsamų išankstinį tyrimą. Tačiau, atsižvelgdami į tai, kad SESV 106 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta išimtimi galima pateisinti tik tas priemones, kurios tenkina visus tris minėtus kriterijus¹⁸, o, kaip jau nurodėme¹⁹ kyla pagrįstų abejonų dėl Projektuose įtvirtinto reguliavimo atitikties antrajam kriterijui, manytume, kad trečiojo kriterijaus išsamiai nagrinėti šiuo atveju nėra reikalo.

(20) Atsižvelgdami į tai, kas nurodyta, ir į Projektuose bei jų lydimuosiuose dokumentuose nurodytus siūlomą reglamentavimą pagrindžiančius argumentus, pažymime, kad Projektai kelia pagrįstų abejonų dėl suderinamumo su paslaugų ir įsisteigimo laisvės bei konkurencijos taisyklės įtvirtinančiomis SESV nuostatomis (SESV 49, 56 ir 106 str.).

Dėl valstybės pagalbos suteikimo

(21) Projektuose nurodoma, kad Pristatymo sistemos kūrimas, modernizavimas ir tvarkymas bus finansuojamas Europos Sąjungos struktūrinių fondų, Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšomis ir Lietuvos pašto lėšomis, gautomis teikiant atlygintinas paslaugas per Pristatymo sistemą, laikantis valstybės pagalbą reguliuojančių teisės aktų, *inter alia* 2011 m. gruodžio 20 d. Komisijos sprendimo Nr. 2012/21/ES dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 106 straipsnio 2 dalies taikymo valstybės pagalbai, kompensacijos už viešąją paslaugą forma skiriamai tam tikroms įmonėms, kurioms pavesta teikti visuotinės ekonominės svarbos paslaugas (toliau - Komisijos sprendimas 2012/21/ES). Be to, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija įgaliojama panaudos pagrindais perduoti Nacionalinę elektroninių siuntų pristatymo, naudojant pašto tinklą, informacinę sistemą tvarkytojui akcinei bendrovei Lietuvos paštui. Šios Projektų nuostatos nagrinėtinos ES teisės normų reglamentuojančių valstybės pagalbą kontekste.

(22) Valstybės pagalba reglamentuojama SESV 107-109 straipsniuose. SESV 107 straipsnio 1 dalyje nurodoma, kad išskyrus tuos atvejus, kai Sutartys nustato kitaip, *valstybės narės arba iš jos valstybinių išteklių bet kokia forma suteikta pagalba*, kuri, palaikydama tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą, *iškraipo konkurenciją arba gali ją iškreipti*, yra *nesuderinama su vidaus rinka*, kai ji daro įtaką valstybių narių tarpusavio prekybai.

(23) Pažymime, kad pritariame Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos dėl Projektų 2014 m. birželio 10 raštu Nr. (9.8-25) 6V-1157 pateiktos išvados (toliau – Konkurencijos tarybos išvada) 15 punkte nurodytai pozicijai, kad pagal Projektus teikiama parama atitinka visus SESV 107 straipsnio 1 dalies kriterijus. Todėl laikomės nuomonės, kad tokia parama turėtų būti pripažinta valstybės pagalba ES teisės prasme ir jai taikomos valstybės pagalbą reglamentuojančios Sąjungos teisės normos.

¹⁸ Žr. šios išvados 13 punktą.

¹⁹ Žr. šios išvados 18 punktą.

(24) Šiuo atžvilgiu ypač atkreipiame Jūsų dėmesį į SESV 108 straipsnio 3 dalį, kurioje numatyta, kad apie visus ketinimus suteikti ar pakeisti pagalbą turi būti informuojama Komisija, kad ji galėtų pateikti savo pastabas.

(25) Projektuose ir jų lydraštyje remiamasi Komisijos sprendimu 2012/21/ES nurodant, kad remiantis juo Projektų notifikuoti Komisijai nereikia. Vis dėlto, kyla abejonų dėl tokios išvados pagrįstumo.

(26) Visų pirma, pažymėtina, kad remiantis Projektų lydimaisiais dokumentais ir Projektų nuostatomis nėra galima įvertinti, ar pagal Projektus teikiama pagalba atitiks visus Komisijos sprendimu 2012/21/ES taikymo reikalavimus.²⁰ Tai yra, nepateikta informacija, leidžianti įvertinti, ar Lietuvos paštui teikiamos paramos vertė (įskaitant ir Pristatymo sistemos vertę) per metus neviršys 15 mln. eurų, taip pat nėra nurodyti šios paramos apskaičiavimo, kontrolės ir priežiūros kriterijai, kompensacijos permokos vengimo ir grąžinimo tvarka.

(27) Be to, atkreiptinas dėmesys į Komisijos sprendimo 2012/21/ES 2 straipsnio 2 dalį, kurioje numatyta, kad šis sprendimas gali būti taikomas tik tada, kai įmonei pavedama visuotinės ekonominės svarbos paslaugą teikti ne ilgesnį nei 10 metų laikotarpį.²¹ O Projektuose numatyta parama galėtų būti teikiama ir ilgiau nei 10 metų: įtvirtinta, kad jei Lietuvos paštas ir po 2019 m. gruodžio 31 d. bus universaliosios pašto paslaugos teikėju, jis toliau gaus paramą pagal Projektus.

(28) Atsižvelgdami į tai, kad kai kurie Projektais teikiamos pagalbos aspektai *kelia abejonų dėl suderinamumo* su Komisijos sprendimo 2012/21/ES taikymo kriterijais, siūlytume, kaip numatyta šio sprendimo 26 konstatuojamojoje dalyje, apie Projektus pranešti Komisijai, kad ji įvertintų, ar minėti kriterijai yra tenkinami.

Dėl kitų diskutuotinų aspektų

(29) Nors kai kurios Nutarimo projekto nuostatos (12, 23 punktai) apima ne tik juridinius asmenis, bet ir kitus tokio statuso neturinčius subjektus, Nutarimo projekto 11. 3, 13.1.4 - 13.1.8 ir 13.5.1 punktuose daroma nuoroda tik į juridinius asmenis. Pažymime, kad Europos Sąjungos ar kitose Europos ekonominės erdvės susitarimą pasirašiusiose valstybėse įsteigtos įmonės gali neturėti juridinio asmens statuso, taip pat Lietuvos Respublikoje gali veikti užsienyje registruotos įmonės padalinys, kuris pagal Lietuvos Respublikos civilinį kodeksą nėra laikomas juridiniu asmeniu. Todėl siūlytume patikslinti Nutarimo projekto 11. 3, 13.1.4 – 13.1.8 ir 13.5.1 punktus sąvoką „juridinis asmuo“ pakeičiant žodžių junginiu „juridinis asmuo, kita organizacija ar jų padalinys“.

(30) Siekiant nuoseklumo, taip pat siūlytume Nutarimo projekto 23 punkte žodžius „juridiniams asmenims, juridinio asmens statuso neturintiems subjektams, jų filialams ir atstovybėms“ bei pakeisti į „juridiniams asmenims, kitoms organizacijoms ar jų padaliniams“.

(31) Jeigu Projektų rengėjai tai mano esant tikslinga, pirmą kartą Projekte vartojant žodžių junginį „juridinis asmuo, kita organizacija ar jų padalinys“ galima būtų nurodyti, kad toliau tekste jis bus trumpinamas sąvoka „juridinis asmuo“.

²⁰ Kaip nurodyta Konkurencijos tarybos išvados 17 punkte, tam, kad būtų galima remtis Komisijos sprendimu 2012/21/ES, turi būti tenkinamos šios sąlygos:

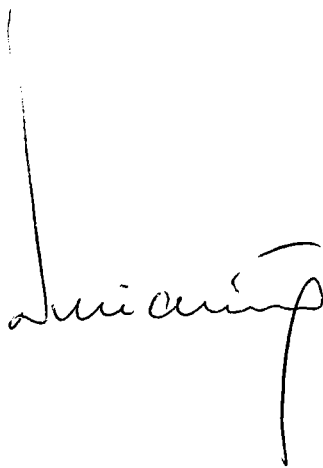
- a) kompensuojamos VESP;
- b) kompensacijos vertė per metus neviršija 15 mln. EUR;
- c) įmonei pavedama teikti VESP ne ilgesniam nei 10 metų laikotarpiui;
- d) įmonei pavedama teikti VESP vienu ar keliais dokumentais, kuriuose turi būti nurodyta: i) su viešąja paslauga susijusių išpareigojimų pobūdis ir trukmė; ii) įmonė ir, jei tinkama, teritorija; iii) institucijos įmonei suteiktų išimtinių arba specialių teisių pobūdis; iv) kompensacijos mechanizmo aprašas ir kompensacijos apskaičiavimo, kontrolės ir priežiūros kriterijai; v) kompensacijos permokos vengimo ir grąžinimo tvarka; vi) nuoroda į Komisijos sprendimą.

²¹ Pažymėtina, kad Komisijos sprendimo 2012/21/ES 2 straipsnyje yra nurodyta ir išimtis, kai paslaugos gali būti teikiamos ilgesnį nei 10 metų laikotarpį, tačiau atsižvelgiant į pagal Projektus teikiamos paramos pobūdį, manytume, kad ši išimtis nagrinėjamu atveju netaikytina.

(32)Nutarimo projekto 10 punkte numatyta, kad Lietuvos paštas teikia elektroninių siuntų pristatymo ir fizinio elektroninių siuntų pristatymo paslaugas, užtikrindama, kad teikiamų paslaugų *tarifai būtų pagrįsti jų sąnaudomis*. Nutarimo projekto 35 – 36 punktuose nurodoma, kad tam tikros elektroninių siuntų pristatymo paslaugos būtų teikiamos neatlygintinai. Atsižvelgiant į tai, kyla klausimas, ar tarifai už Nutarimo projekto 37-38 punktuose nurodytas atlygintinas elektroninių siuntų pristatymo paslaugas nebūtų nustatyti taip, kad padengtų ir tas sąnaudas, kurias Lietuvos paštas patiria teikdamas neatlygintinas paslaugas. Manytume, kad toks tarifų nustatymo modelis neatitiktų minėto Nutarimo projekto 10 punkte įtvirtinto tarifų pagrindimo sąnaudomis principo.

(33)Kyla klausimas, kaip tarpusavyje suderinamos Nutarimo projekto 21 punkto nuostata, pagal kurią gali būti skelbiamos ataskaitos apie Pristatymo sistemos duomenis, ir 24 punkto nuostata, pagal kurią Pristatymo sistemos duomenys viešai neskelbiami.

Generalinis direktorius

Deividas Kriaučiūnas